

Co jsou Vánoce?

Jan Dostal

Co jsou to Vánoce? Člověk 20. století klopí oči, rozpačitě se usmívá a pak snad váhavě odpoví: „Vánoce – to jsou přece nejkrásnější svátky v roce – svátky lásky – zářící oči dětí – rodina – poezie vánočních stromků – vzpomínky na zvuk rolniček na zasněžených cestách...“ Jenže to jsou prázdná slova, polouschlé slupky bez plodů, poslední pozůstatky zděděných, rozmělněných, nejasněných a pro dnešního člověka falešných pocitů. Bylo by mnohem poctivější, kdyby odpověděl: „Nevím, co jsou Vánoce. Nevím, co bych měl při nich slavit.“

Tak, jak je dnes lidé slaví, jsou Vánoce dokladem bezobsažnosti jejich vnitřního vztahu k světu. „Šťastné a veselé svátky,“ přeje jeden druhému, ale nevědí, o čem mluví. Neuvědomují si, že být šťastný nebo veselý nemůže být smyslem ani obsahem sváteční doby, leda důsledkem něčeho, co člověk v takové sváteční době prožil.

A přece, navzdory lidské bezradnosti, jsou Vánoce našťěstí reálnou kosmickou událostí, ať lidé o nich něco vědí nebo ne. Každý rok znamenají Vánoce, i když se to tak mnohému modernímu člověku bude zdát absurdní, vždy nový příchod Kristův do pozemského světa. Jednou, jedinkrát v rytmu roku se na dvanáct dní otevírá brána nadsmyslové jsoucnosti a nebeské síly vtrhují mocným světelným proudem dolů do oblasti země. Spolu s nimi, jednou, jedinkrát za rok přichází Kristus až do bezprostřední blízkosti člověka. Na břehu nadsmyslna, na pomezí duševního a smyslového bytí, se zjevuje duševnímu zraku lidstva, jakoby v lehké jitřní mlze. Je jitro, začátek nového dne. Právě protože přichází Kristus, mohou se rozplynout stíny noci, může nastat den našich duší. Můžeme začít psát čistý, nový, dosud nepopsaný list života.

Naše duše tedy stojí tváří v tvář Zmrtvýchvstalému. To je kosmická realita Vánoc. Ale co o ní můžeme vědět my, pozemští lidé, žijící v prostoru a v čase? Jistě, člověk může nedbat vánoční blízkosti Kristovy, závrtné blízkosti andělských kůrů. Pak sice Vánoce zůstanou reálnou událostí, ale ne pro něho. On sám nevejde do vánočního světla. Ale i on má možnost procitnout pro vánoční dění, uvědomit si, co se děje. O Vánocích k tomu stačí docela málo. Stačí neklást vánočnímu zážitku umělé překážky. Zapomenout na vlastní starosti a na zevní svět, zaposlouchat se do duše a otevřít se tomu, co k ní proudí z jejího duchového okolí. Zkusíme-li to, zjistíme, že nám bude, jako by k nám odevšad proudila láska. Ryzí láska! Ano, to je každoroční vánoční skutečnost, i když svět, plný hlomozu a křiku, nezaposlouchaný do nitra,

neslyší jemný ševel lásky, doléhající k duši. Ale tento ševel je teprve začátek, první vzdálené tušení. Tato láska totiž odněkud vyvěrá, má někde původ, proudí k nám z určitého zdroje. Nevyzařuje z neurčita, ale z centra, z neviditelné, ale nadsmyslově přítomné bytosti, jejíž blízkost můžeme cítit, ale o níž tušíme, že je na nekonečně vyšší úrovni než my sami. Touto bytostí, která se pojednou octla v naší blízkosti, je Kristus.

Stojí před námi, zosobnění milující dobrotivosti Boží. Není člověka, který by nemohl dospět k přesvědčení, že se o Vánocích setkal se Zmrtvýchvstalým, ať v tiché samotě, nebo při zbožném zpěvu koled, nebo tím spíše u oltáře, na němž se obětuje před tváří Kristovou.